

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.321/2017/25.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Székely Ákos, a tanács elnöke
Dr. Sebe Mária, előadó bíró
Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2017. december 15.
Az ügy tárgya: zsarolás büntette
Terhelt : B. V.

Első fok: Kiskunhalasi Járásbíróság, 9.B.474/2013/153., ítélet, tárgyalás,
2015. december 8.

Másodfok: Gyulai Törvényszék, 9.Bf.389/2016/52., ítélet, nyilvános ülés,
2017. február 1.

Az indítvány előterjesztője: terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A zsarolás büntette miatt a terheltellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Kúria a Kiskunhalasi Járásbíróság 9.B.474/2013/153. számú, illetőleg a Gyulai Törvényszék 9.Bf.389/2016/52. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 53.000 (ötvenháromezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Kiskunhalasi Járásbíróság a 2015. december 8-án kihirdetett 9.B.474/2013/153. számú ítéletével a terheltet folytatólagosan elkövetett zsarolás büntette [Btk. 367. § (1) bekezdés] miatt 1 év 6 hónapi, három évi próbaidőre felfüggesztett börtönre ítélte. Végrehajtása elrendelése esetén a szabadságvesztésbe beszámítani rendelte az előzetes fogvatartásban töltött időt. A magánfél polgári jogi igényét érdemben elbírálva a terheltet kötelezte 842.500 forint kártérítés és kamata, valamint 50.500 forint eljárási illeték megfizetésére, míg ezt meghaladó igényének érvényesítésével a sértettet egyéb törvényes útra utasította. Rendelkezett továbbá a bűnjeltárgy kiadásáról és a bűnügyi költség viseléséről.

- [2] Az elsőfokú bíróság ügydöntő határozata ellen bejelentett kétirányú fellebbezések kapcsán, a kijelölés folytán másodfokon eljáró Gyulai Törvényszék a 2017. február 1-jén jogerős 9.Bf.389/2016/52. számú ítéletével a terhelt büntetésének próbaidejét négy évre súlyosította, egyben a próbaidő tartamára - külön magatartási szabály előírásával - pártfogó felügyeletét rendelte el. A magánfélnek megítélt polgári jogi igény összegét 847.500 forintra, s ennek megfelelően az eljárási illeték nagyságát 50.850 forintra felemelte. Ezt meghaladóan a terhelttel szemben helybenhagyta az elsőfokú határozatot.
- [3] Az elsőfokú ítélettel megállapított és a másodfokú bíróság által irányadónak tekintett - a terhelt elmeállapotára vonatkozó szakvélemény tartalmával kiegészített és az okozott vagyoni hátrány összegében pontosított - tényállás szerint a terhelt 2009 januárjában az őt és édesanyját meglátogató sértettet, a nagynénjét azzal fenyegette meg, hogy mivel miatta és börtönviselt élettársa miatt kerültek rossz helyzetbe, ha nem fizeti ki helyettük az albérlet költségeit, úgy nagynénje élettársát - rendőrismerőse segítségével - börtönbe juttatja. Ezt követően 2009 februárjában telefonon felhívta a sértettet, megismételte a korábbi fenyegetését, és immár konkrét összeget követelt, aminek azzal adott nyomatékot, hogy anyja már feljelentette a sértett élettársát és a feljelentés csak a sértett fizetésre tett ígérete miatt került visszavonásra. Ezt követően a jogban járatlan, súlyos betegségben szenvedő, önmagáról is nehezen gondoskodó sértett élettársa elvesztésétől, illetve attól félve, hogy magára marad, 2009 februárjától 2013. március 18. napjáig legalább 70 alkalommal 2.000 és 30.000 forint közötti összegben postai úton, banki átutalással vagy édesanyján keresztül rendszeresen pénzt küldött a terheltnek. A hiszekeny és befolyásolható személyiségű, megfélemlített sértettől a terhelt a fenyegetést megismételve rendszeres haszonra tett szert, összesen 847.500 forint értékben.

II.

- [4] A jogerős ítélet ellen a terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés a) és c) pontjára alapozottan.
- [5] Arra hivatkozott, hogy a vele szemben emelt vád nem volt törvényes. Nem az illetékes ügyész nyújtotta be a vádiratot, amely nem tartalmazza pontosan a vád tárgyává tett elkövetési magatartást, mivel abban sem az elkövetési idő, sem az elkövetési érték nincs rögzítve. Ezt meghaladóan a bíróságnak a 2009. januári elkövetéshez képest fiatalokúak tanácsaként kellett volna eljárnia, s mivel az ügyét a fiatalokúakra vonatkozó szabályok figyelmen kívül hagyásával tárgyalta, megsértette a törvényes bíróhoz való jogát és abszolút eljárási szabálysértést követett el. Sérelmezte, hogy az eljárás során bírák kizárása iránt általa bejelentett kérelmeket nem bírálták el. Kifogásolta, hogy az ügyében eljáró védők nem tettek meg mindent az érdekében és jogszabályi kötelezettségeiket nem teljesítették, s ezzel a védekezéshez való joga sérült. Arra is hivatkozott, hogy a másodfokú nyilvános ülést, amelyen a védelmében kizárt védő vett részt, a távollétében meg sem tarthatták volna. Álláspontja szerint a bíróság indokolási kötelezettségét sem teljesítette.
- [6] Elsődlegesen a jogerős határozat hatályon kívül helyezését és vele szemben az eljárás megszüntetését, másodlagosan - a végrehajtás felfüggesztésével - hatályon kívül helyezést és más bíróság kijelölésével új eljárás lefolytatását kérte.
- [7] A felülvizsgálati eljárásban kirendelt védő elsősorban a jogerős ítélet megváltoztatását és a terhelt felmentését, másodsorban eljárási szabálysértések miatt az első- és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására kötelezését, harmadsorban a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú eljárás megismétlését kérte.
- [8] Indokai szerint a terhelt részéről még akaratot hajlító fenyegetés sem valósult meg, ezért magatartása nem lehet tényállásszerű. Így a zsarolás büntette miatt ellene emelt vád alól bűncselekmény hiányában fel kell menteni és a polgári jogi igény érvényesítésnek egyéb törvényes útra utasításával.
- [9] Álláspontja szerint a bíróság iratellenesen - a terhelt védekezésétől és a hangfelvételek tartalmától

eltérően - állapított meg tényállást, egyoldalúan a sértett és hozzá tartozó személyek vallomását alapul véve. Ugyanakkor indokolatlanul mellőzte a terhelt édesanyjának tanúkénti kihallgatását. Ezáltal ügyfelderítési kötelezettségét nem teljesítette, így ítélete megalapozatlan. Ezt meghaladóan indokolási kötelezettségének sem tett eleget. Kifogásolta továbbá, hogy a másodfokú bíróság abszolút eljárási szabálysértéssel tartott a terhelt távollétében nyilvános ülést és hozott ügydöntő határozatot, olyan védő közreműködésével, akit ki kellett volna zárnia az eljárásból.

- [10] A terhelt a felülvizsgálati eljárás során több - igen részletes indoklást tartalmazó - beadványt terjesztett elő, mellékletet is csatolva. Azokban az indítványában foglaltakat erősítette meg, tartotta fenn.

III.

- [11] A Legfőbb Ügyészség BF.1022/2017/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt nem tartotta alaposnak.
- [12] Kifejtette, hogy felülvizsgálati eljárásban a Be. 423. § (1) bekezdés alapján a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, amely felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható. Ebből következően a felülvizsgálat során a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti értékelése nem vizsgálható, az eljárás bíróságok által levont jogi következtetések - így a bűnösség megállapításnak, a jogi minősítésnek - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el. Következésképp a tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem bírálható felül. A felülvizsgálati indítványban a bizonyítékok ismertetésére alapított érve, miszerint a terhelt bűnössége nem állapítható meg, figyelembe nem vehető hivatkozás, amely a bizonyítékok értékelésén keresztül az irányadó tényállást támadja, amely a felülvizsgálat során törvényben kizárt. Az elfogult bírói mérlegelés és ismételt kizárás iránti bejelentés szintén e körbe tartozik és a bírói mérlegelés támadja, ekként nem vehető figyelembe.
- [13] Az indítvány elfogultságra hivatkozása sem alapos. Az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) AB határozata értelmében a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott felülvizsgálati eljárást megalapozhatja, ha a kérelmező első ízben, a jogerős ítélet meghozatalát követően tudomására jutott konkrét körülményt kíván érvényesíteni. Mivel a terhelt az eljárás során már bejelentett elfogultsági kifogásai elbírálásának elmaradását sérelmezi, ez a kifogás nem foghat helyt. Olyan védő nem vett részt az eljárásban, aki a törvénytől fogva kizárt lett volna, így ezen abszolút eljárási szabálysértésre hivatkozás sem alapos. A védők tevékenységének vitatása, az ellenük tett feljelentések a felülvizsgálat során nem támadhatók.
- [14] A törvényes vád hiányára hivatkozás sem tekinthető alaposnak. A Kiskunhalasi Járási Ügyészség vádirata megfelel a törvényes vád követelményeinek, mivel arra jogosulttól származik és hiánytalanul tartalmazza a vád tárgyát képező cselekmény tényállási elemeit. A terhelt az elkövetés helyét vitatva vonja kétségbe a vádlói jogosultságot, ez azonban a törvényes vád keretein kívül eső kérdés. A bíróság összetételére hivatkozás azért alaptalan, mivel a folytatólagosan elkövetett cselekményt felnőttkorúként is megvalósította, így az eljárás és a tanács összetétele egyaránt törvényes volt.
- [15] A nyilvános ülés távollétében történt megtartására, mint abszolút eljárási szabálysértésre hivatkozás szintén nem alapos, mivel arról a szabadlábon lévő terhelt szabályszerű idézés ellenére maradt távollát, így a nyilvános ülés a jelenléte nélkül megtartható volt.
- [16] Az indokolási kötelezettség elmulasztására hivatkozás is alaptalan, mivel a Be. 373. § (1) bekezdés III/a. pontja csak akkor tekinthető feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésnek, ha az eljárás bíróság olyan mértékben nem tesz eleget indokolási kötelezettségének, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan. A jelen esetben azonban - ahogyan arra a másodfokú bíróság is rámutatott - az elsőfokú bíróság megalapozott tényállást állapított meg, nem

vétett hatályon kívül helyezésre okot adó eljárási szabálysértést, a jogi minősítés körében kellően megindokolta, hogy mire alapozta a terhelt bűnösségét és számot adott a bizonyítékok értékeléséről, arról, hogy mely bizonyítékokat miért fogadott el, illetve vetett el és miért. Ekként a tényállás és indokolás helyessége kellően ellenőrizhető volt.

- [17] Következésképpen a terhelt cselekményének jogi minősítése és a kiszabott büntetés is törvényes. Az eljárási bíróságok feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést sem vétettek. Erre figyelemmel a Legfőbb Ügyészség az ítélet hatályában való fenntartását indítványozta.

IV.

- [18] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsulén bírálta el.
- [19] A terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos.
- [20] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, kizárólag a Be. 416. § (1) bekezdés a)-g) pontjában megjelölt anyagi és eljárási jogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető. A törvényi feltételeknek megfelelő törvényes ok a felülvizsgálatra, ha a bíróság jogerős ítéletében törvénysértően állapítja meg a terhelt büntetőjogi felelősségét [Be. 416. § (1) bekezdés a) pont], vagy törvénysértő büntetést szab ki [Be. 416. § (1) bekezdés b) pont]. A felülvizsgálatot lehetővé tevő eljárási szabálysértéseket pedig a törvény taxatív sorolja fel [Be. 416. § (1) bekezdés c) és d) pont]. Végül a Be. 416. § (1) bekezdése pedig valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, miszerint felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen van helye.
- [21] A Be. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható.
- [22] Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés]. Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. A jogkövetkeztetések - így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [23] A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására az anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.
- [24] A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályainak megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetőleg a büntetés végrehajtását a Btk. 90. §-ában foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel. Következésképpen a hibás minősítés nem önmagában, hanem csak akkor képez felülvizsgálati okot, ha a helyes minősítéshez képest a kiszabott büntetés (alkalmazott intézkedés, illetőleg a büntetés felfüggesztése) törvénysértő. Másfelől viszont helyes minősítés esetén is felülvizsgálatnak van helye, ha a kiszabott büntetés (alkalmazott intézkedés, illetőleg a büntetés felfüggesztése) önmagában a büntető anyagi jog (más) szabályát sérti. Ha azonban a minősítés törvényes és az annak alapján kiszabott büntetés (alkalmazott intézkedés) is megfelel a büntető anyagi jog szabályainak (illetve a büntetés

végrehajtásának felfüggesztése sem ütközik a Btk. 90. §-ába), akkor - a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja szerinti okból - nincs lehetőség a jogerős határozat megváltoztatására.

- [25] Jelen ügyben erről van szó.
- [26] Az eljáró bíróság nem sértett törvényt, amikor a terhelt bűnösségét folytatólagosan elkövetett zsarolás büntetében megállapította. Nem tévedett abban sem, hogy a terhelt esetében az elbíráláskor hatályos büntető törvényt alkalmazta.
- [27] A Btk. 367. § (1) bekezdése szerint „ aki jogtalan haszonszerzés végett mást erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszeríti, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön és ezzel vagyoni hátrányt okoz, büntetett követ el, és egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő”.(Ez lényegileg az elkövetéskori 1978. évi IV. törvény 323. § (1) bekezdésének felel meg.)
- [28] A zsarolás alapesetének törvényi tényállása a fenyegetés fogalmát megszorítás nélkül tartalmazza. Ezért érvényesül a Btk. 459. § (1) bekezdés 7. pontjában adott értelmező rendelkezés, miszerint a fenyegetés súlyos hátrány kilátásba helyezése, amely alkalmas arra, hogy a megfenyegetettben komoly félelmet keltsen. Mindennek nem a fenyegetés, hanem a haszonszerzés szempontjából van jelentősége, ugyanis kétségtelen, hogy a terhelt mindenképpen haszonszerzés céljából cselekedett.
- [29] A fenyegetéssel elkövetett zsarolás alapesetének megállapításához nem szükséges azonnal bekövetkező hátrány kilátásba helyezése, hanem a később bekövetkezőt is magában foglalja. Elegendő, hogy a fenyegetés alkalmas legyen komoly félelem felkeltésére.
- [30] Mivel a fenyegetés a sértett akarására ráhatás, annak komolysága is a sértettben való félelemkeltő hatás alapján állapítható meg. Lényeg csupán annyi, hogy a terhelt felismerte-e, hogy fenyegetése alkalmas a sértettben ilyen hatás kiváltására. Jelen ügyben pedig ehhez - a fenyegetés irányadó tényállás szerinti tartalma alapján - nem fér kétség. Az értelmezésből kitűnően a zsarolásnál is minden esetben konkrétan vizsgálni kell a megfenyegetett személy pszichikai, fizikai adottságait és egyéb körülményeit, és ezeket össze kell vetni az elkövető adottságaival és nem utolsósorban az elkövetés körülményeivel. Mindezen körülmények együttes értékelését követően lehet megalapozott választ adni arra, hogy a sértettben kialakult-e a komoly félelem vagy sem. A zsarolás tényállásszerűsége szempontjából a fenyegetés komolyságát, annak a sértettre gyakorolt hatása alapján kell megítélni (EBH2013. B.17. II.).
- [31] A sértett szemszögéből vizsgálva a fenyegetés komolyságát megállapítható, hogy a terhelttel hozzátartozói viszonyban álló sértett olyan konfliktuskerülő, sodorható, hajlítható személyiség, aki környezete valós vagy vélt elvárásainak mindenben megfelelni törekszik, s a terhelttel fűződő rokon kapcsolat fenntartása és a számára feszültséget jelentő helyzettől szabadulás érdekében hajlandó volt a terhelttől elvárt követelés teljesítésére. Ebben súlyos betegsége miatt elnehezült életvitele is befolyásolta. Kétségtelen, hogy a sértett több mint négy éven át rendszeresen fizetett unokaöccsének, ami megfelelt az elkövető szándékának. Ezt azonban nem önszántából, hanem a terhelt fenyegetésének hatására tette, az első pénzösszeg küldését megelőzte a terhelt által kilátásba helyezett fenyegetés, amelyet később is többször megismételt. A sértett mindaddig teljesítette a terhelt követelését és nem fordult a hatóságokhoz, amíg erre anyagilag képes volt, illetve emiatt nem alakult ki nála idegrendszeri betegség.
- [32] A fentiek szerint az eljáró bíróság törvényesen minősítette a terhelt bűncselekményét, vele szemben a súlyosítási tilalmat nem sértő, törvényes büntetést szabott ki, amely végrehajtásának felfüggesztése sem ütközik törvénybe, következésképpen a felülvizsgálati indítvány valamennyi érve alaptalan.
- [33] A felülvizsgálati indítványban kifogásolt eljárási szabálysértéseket vizsgálva a terheltnek a fiatalkorúakra vonatkozó eljárási szabályok megsértésére hivatkozása, miszerint a bíróság összetétele nem felelt meg a fiatalkorúakra vonatkozó eljárási szabályoknak [Be. 448. § (2) és (3) bekezdése], s így nem volt törvényesen megalakítva, minden alapot nélkülöz. Figyelemmel arra, hogy a terhelt csupán a cselekmény kezdeti szakában volt fiatalkorú, de a folytatólagosan véghezvitt

cselekmény elkövetési ideje jócskán a tizennyolcadik életévének betöltése utáni időre esik, nincs helye a fiatakorúakra vonatkozó külön eljárási szabályok (Be. XXI. Fejezet) alkalmazásának.

- [34] A terhelt az eljárás során ismétlődően előterjesztett a Kiskunhalasi Járásbíróság, a Kecskeméti Törvényszék, a Gyulai Törvényszék, a Szolnoki Törvényszék, a Szegedi Törvényszék és a Szegedi Ítéltábla bíráinak kizárása iránt - részben abszolút, részben relatív kizárási okra hivatkozással - kizárási indítványt, amelyet az eljárási jog szerint elbíráltak. A terhelt által hivatkozott, a Be. 21. § a) és c) pontja szerinti okokat alátámasztó tények nem bizonyultak megalapozottnak, míg az elfogultságra alapított kizárási ok - a bírák nyilatkozata és a következetes ítélkezési gyakorlat alapján - nem valószínűsítette, hogy az adott bíróság büntető ügyszakban ítélkező bíráitól ne lett volna elvárható az ügy tárgyilagosa megítélése. Kivételt képez ez alól a Kecskeméti Törvényszék, amelynek büntető ügyszakos bírái maguk jelentették be elfogultságukat, s ennek alapján a Kúria 2016. október 19-én kelt Bkk.II.1.604/2016/3. számú végzésével az ügyből a Kecskeméti Törvényszéket kizárta és a másodfokú eljárásra a Gyulai Törvényszéket kijelölte. Ismételt kizárási indítvány kapcsán a Kúria 2017. június 28-án kelt Bkk.III.316/2017/3. számú végzésével a Gyulai Törvényszék és a Szegedi Ítéltábla bíráinak kizárását megtagadta.
- [35] Ekként tehát nem a jogerős döntés meghozatalát követően merült fel kizárási ok, így ez az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) AB határozatának [50] bekezdésében adott iránymutatás alapján a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontja szerint felülvizsgálati eljárást megalapozó feltételnek sem tekinthető.
- [36] Tévesen hivatkozott az indítvány arra, hogy a másodfokú bíróság törvénysértően tartott a terhelt távollétében nyilvános ülést, mivel a 3/2014. (XI. 3.) BK vélemény értelmében a másodfokú nyilvános ülés a szabályszerűen megidézett, szabadlábon lévő vádlott távollétében is megtartható, függetlenül attól, hogy előzetesen bejelentette-e, hogy a nyilvános ülésen nem kíván részt venni, vagy jelentettek be a terhére fellebbezést.
- [37] Ugyancsak nem alapos a másodfokon kizárt védő eljárására hivatkozás. A Gyulai Törvényszék 9.Bf.389/2016/50/II. számú végzésével a védő kizárását megtagadta, részletes indokát adva, miszerint nevezett nem tanúsított a védencével ellentétes magatartást és kötelezettségeit (kapcsolatfelvétellel, telefonos egyeztetéssel, iratok tanulmányozásával és iratmásolatok kérésével) teljesítve a maga részéről minden megtett a terhelt hatékony védelme érdekében. Akadályoztatása miatti kimentése miatt a másodfokú bíróság a kirendelés alól a védőt felmentette, s a másodfokú nyilvános ülésen az ügy megfelelő ismeretében az új kirendelt védő járt el, akivel kapcsolatban a terhelt kizárási indítványát a Gyulai Törvényszék 9.Bf.389/2016/50/V. számú végzésével elutasította, részletes indokát adva, hogy e védőnél sem állapítható meg érdekelletét, vagy tisztségével összefüggő kötelezettségszegés.
- [38] A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján valóban felülvizsgálati ok, ha bíróság törvényes vád hiányában járt el [Be. 373. § (1) bekezdés I. pont c) alpont], avagy a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan [Be. 373. § (1) bekezdés III. pont a) alpont].
- [39] Részben eltérőek azonban az említett eljárási szabálysértések jogkövetkezményei. Bár mindkettő kötelezően a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését vonja maga után, azonban ehhez továbbmenően a törvényes vád hiánya esetén az eljárás megszüntetése, az indokolási kötelezettség teljes megszegése esetén pedig az eljárási bíróság új eljárás lefolytatására való utasítása párosul. Az indítvány nem tett különbséget az elérni kívánt eltérő jogkövetkezmények között; azonban mivel törvényes vád hiányában bírósági eljárás nem folyhat [ugyanakkor újabb vádemelésnek helye lehet - 1/2007. BK vélemény II/4/c) pontja], ezért a Kúria elsőként az indítvány erre vonatkozó hivatkozásait vizsgálta.
- [40] A Be. 2. § (2) bekezdése szerint törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntetőtörvénybe ütköző cselekménye

miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi. Az indítvány a törvényes vád fenti ismérvei közül a vádló legitimációját és a vád tárgyává tett cselekmény pontosan körülírtságát egyaránt vitatta. Az 1/2007. BK vélemény I/1/b) pontja szerint a vád tárgyává tett cselekmény körülírása akkor pontos, ha a vádló indítványában ismertetett történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket: az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósításának helyét és idejét stb. Jelen ügyben a terhelttel szembeni a Kiskunhalasi Járási Ügyészség 2013. szeptember 26-án előterjesztett B. 922/2013/16. számú vádirata e követelményeknek mindenben megfelel. Ezt meghaladóan a vádló illetékességének vitatása nem érinti a vád törvényességét és felülvizsgálati eljárásban nem kifogásolható.

- [41] Az indítványnak az indokolási kötelezettség megsértésére való hivatkozása mint eljárási szabálysértés - és egyúttal felülvizsgálati ok - nem bármiféle indokolási hiányosság esetén, hanem csak akkor valósul meg, ha az indokolási kötelezettség nem teljesítése egyúttal felülbírálatra is alkalmatlanná teszi az ítéletet. A törvény ugyanis csak a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása tekintetében elmulasztott indokoláshoz fűzi a hatályon kívül helyezés következményét (BH 2012.32.).
- [42] Az indokolási kötelezettség tehát akkor eredményez felülvizsgálatot is megalapozó eljárási szabálysértést, ha a megtámadott határozat indokolása tény- vagy jogkérdés kapcsán olyan mértékben hiányos, hogy abból nem állapítható meg, mire alapozta a bíróság a döntését (BH 2010.117.). Az indokolási kötelezettség feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező megsértése nem állapítható meg, ha az ügydöntő határozatból kitűnik az eljáró bíróság tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége, továbbá az, hogy az érdemi döntésben kifejeződő jogi álláspontját a bűnösséggel, a minősítéssel, a büntetéssel kapcsolatban mire alapozta. A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége, az értékelés eredménye azonban kívül esik a feltétlen eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának a felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadása (BH 2013.10.I.).
- [43] Az indítvány az indokolási kötelezettség megsértése címén valójában kizárólag a bizonyítékok bírói mérlegelésének módját, tartalmát és eredményét támadta. Az indokolási kötelezettség felülbírálatra alkalmatlanságot eredményező megsértését határozottan el kell különíteni az ítélet ténybeli megalapozottságától vagy megalapozatlanságától, és ez utóbbit eredményező bizonyítékértékelési hibáktól. Az indokolási kötelezettség akkor teljesül, ha az ügydöntő határozat tartalmazza a határozatok indokolásának törvényben felsorolt kellékeit, és azok alapján pontosan nyomon követhető a bíróság tényleges értékelő tevékenysége. Megállapítható, hogy az érdemi döntés szempontjából jelentős, mely bizonyítékot a bíróság miért vetett, vagy miért fogadott el. Az értékelő tevékenység eredménye, annak érdemi helyessége vagy helytelensége, teljessége és szempontjai azonban már nem az indokolási kötelezettség teljesítésének a kérdése, hanem az ítélet megalapozottságát érintő kérdés, ami az előzőekben kifejtettek szerint a felülvizsgálati eljárásban vitássá nem tehető.
- [44] Az ismertetett követelményeknek a bíróság ítéletének indokolása mindenben megfelel, abból minden részletre kiterjedően, világosan nyomon követhető a mérlegelési tevékenység folyamata.
- [45] Az indítvány az indokolási kötelezettség feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező megsértése címén kerülő úton a bizonyítékok értékelésének az eredményét, az értékelés tartalmi-logikai összefüggéseit, ezen keresztül pedig az ítéleti tényállást támadta. Ez azonban ellentétes a Be. 423. § (1) bekezdésében írt tényállás-támadási tilalommal, amely kifejezetten kizárja, hogy a Kúria a felülvizsgálat során az indokolás tartalmi helyességét vizsgálja, ellenőrizze.
- [46] A bizonyítási indítványok teljesítése a tényállás megalapozottságával függ össze, és ekként felülvizsgálat tárgya nem lehet (BH 2016.74.).
- [47] Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a

megtámadott határozatot a terhelt tekintetében a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

V.

- [48] A felülvizsgálati eljárásban az elutasított felülvizsgálati indítvány megfogalmazására kirendelt védő díjaként felmerült 53.000 forint bűnügyi költséget [a Be. 429. § (1) bekezdés utolsó mondata szerint] az állam viseli.
- [49] A fellebbezés és a felülvizsgálat kizártságára, valamint az indítvány megismétlésének tilalmára vonatkozó figyelmeztetés a Be. 3. § (4) bekezdésén, illetve a 416. § (4) bekezdés b) pontján, továbbá a Be. 418. § (3) bekezdésén és a 421. § (2) és (3) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2017. december 15.

Dr. Székely Ákos s.k. a tanács elnöke, Dr. Sebe Mária s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

Kiadmány hitelélül:

bírószági ügyintéző